

Kongress 2017

13

del 2 av 2

Verksamhetsinriktning
2018-2020 samt motionerna
41-72

**Synskadades
Riksförbund**

Innehållsförteckning

Förslag till beslut.....	71
Motion 41 Uppläsning av textremsor i svensk television	72
Förbundsstyrelsens yttrande	73
Motion 42 Talande text i TV, än mer angelägen fråga..	74
Förbundsstyrelsens yttrande	75
Motion 43 Legimus tillgänglig för alla	76
Förbundsstyrelsens yttrande	76
Motion 44 Sätt press på MTM!	77
Förbundsstyrelsens yttrande	78
Motion 45 Medverka till att punktskriften förbättras	79
Förbundsstyrelsens yttrande	80
Motion 46 Inriktningsbeslut för Syntolkning	81
Förbundsstyrelsens yttrande	82
Motion 47 Syntolkning.....	83
Förbundsstyrelsens yttrande	83
Motion 48 Säkerställ fungerande ledsagarservice med skarpare lagstiftning.....	84
Förbundsstyrelsens yttrande	85
Motion 49 LSS-ledsagningens behov av en egen personkrets.....	86
Förbundsstyrelsens yttrande	87
Motion 50 Prioritera lobbyarbetet för att personer med grav synnedsättning skall få rätt till ledsagarservice enligt LSS.....	88
Förbundsstyrelsens yttrande	90
Motion 51 Nationella ledsagarintyg	91
Förbundsstyrelsens yttrande	92
Motion 52 Arbetsgivaransvar för distriktsombudsmän..	93
Förbundsstyrelsens yttrande	94
Motion 53 Personalhantering i distrikten	95
Förbundsstyrelsens yttrande	96
Motion 54 Utveckla medlems- och funktionärsprogram i SRF	97
Förbundsstyrelsens yttrande	99
Motion 55 Deltagande i SRF-aktiviteter.....	100
Förbundsstyrelsens yttrande	100
Motion 56 Utökat juridiskt stöd	101
Förbundsstyrelsens yttrande	102
Motion 57 Rättighetsstöd	103
Förbundsstyrelsens yttrande	104

Motion 58 Öka stödet till anhöriga till personer med synskador - Inrätta anhörigkurser	105
Förbundsstyrelsens yttrande	106
Motion 59 Återupplivande av flerhandikappkommitté .	107
Förbundsstyrelsens yttrande	108
Motion 60 Syntolkning på resor med SRF Fritid.....	109
Förbundsstyrelsens yttrande	110
Motion 61 Se över utlottning av fritidsresor	111
Förbundsstyrelsens yttrande	112
Motion 62 Låt ledarhundsfrågor ingå i SRF:s verksamhetsinriktning	113
Förbundsstyrelsens yttrande	114
Motion 63 Lagstifta om rätt att ha ledarhund i det offentliga rummet	115
Förbundsstyrelsens yttrande	115
Motion 64 Släpp inte taget om ledarhundarna.....	116
Förbundsstyrelsens yttrande	117
Motion 65 Ledarhundssituationen i Sverige	118
Förbundsstyrelsens yttrande	118
Motion 66 Ledarhundsverksamheten att-satserna 1 och 2.....	119
Förbundsstyrelsens yttrande	122
Motion 67 Det behövs fler hundraser bland ledarhundarna.....	123
Förbundsstyrelsens yttrande	124
Motion 68 Ersättning för tillfällig vistelse på pensionat för ledarhunden på grund av ledarhundsförarens skada eller sjukdom	125
Förbundsstyrelsens yttrande	125
Motion 69 Sluta misstro ledarhundsförare.....	126
Förbundsstyrelsens yttrande	128
Motion 70 Fortbilda SRF:s informationsavdelning	129
Förbundsstyrelsens yttrande	130
Motion 71 Lotteriförsäljning kan ske på många olika sätt	131
Förbundsstyrelsens yttrande	132
Motion 72 Automatisk överföring av medlemmar från US till SRF	133
Förbundsstyrelsens yttrande	134

Förslag till beslut

- att** fastställa förbundsstyrelsens yttranden över motionerna 41-72,
- att** fastställa verksamhetsinriktningen för Synskadades Riksförbund 2018-2020 med hänsyn tagen till de beslut som fattats under respektive rubrik.

Kultur och mediefrågor motionerna 41-45

Motion 41 Uppläsning av textremsor i svensk television

Jag har till SRFs kongresser 2011 och 2014 inlämnat motioner i rubricerat ämne. Båda motionerna bifölls av förbundskongresserna och har under samlingsbegreppet ” varför gå över ån efter vatten” yrkat att textremsorna i SVT ska uppläsas och vara tydliga.

I motionen till kongressen 2014 hänvisade jag till fyra artiklar i FN konventionen om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, där nödvändigheten av information och tillgänglighet på för alla godtagbar media tillgodoses samt att klagomål (överklagande) skulle inlämnas över att public service företagen i Sverige inte följt bestämmelserna i artiklar 4,5,9 och 21 avseende utebliven information från textremsor.

Resultatet av motionerna är påfallande magert, någon uppläsning av textremsor förekommer inte. Vid några få tillfällen har hänvisning skett till annan kanal där programmet tolkats för syn- och hörselskadade. I övrigt hänvisas till att det är den enskildes ansvar att införskaffa lämpliga hjälpmedel om sådana finns att tillgå. Man kan fråga sig vilka skäl eller hinder som styr den långsamma hanteringen av den till synes enkla och självklara rätten till ett allsidigt informationsutbud.

Med stöd av vad som ovan framförts föreslår jag kongressen besluta
att åter aktualisera ärendet för åtgärder om uppläsning av textremsor.

Per-Olof Renefalk
SRF Uppsala läns styrelse

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen arbetar tillsammans med SVT för att få till stånd en lättanvänd lösning för uppläst text. Under 2017 har SVT lanserat en lösning med så kallat valbart ljudspår. TV-tittaren kan få uppläst text via sin smart-tv eller sin digitalbox. Det kräver ingen extra utrustning. Däremot måste tjänsten aktiveras av någon som ser, såvida tv-tittaren inte har en mycket ny tv med inbyggd skärmläsare. Detta ser SRF som problematiskt. Däremot har vi tyvärr svårt att se någon bättre lösning med tanke på de begränsningar som finns, bland annat gällande utrymme i det digitala marknätet. Förhoppningsvis lanseras också en mobilapp för uppläst text som blir enklare att sköta för den som inte ser och använder en smart mobiltelefon.

Motion 42 Talande text i TV, än mer angelägen fråga

Att se på TV kan tyckas vara en fråga som inte nämnvärt borde engagera synskadade. Så är dock inte fallet, då tv-tittande sedan lång tid, är självklart i nästan alla familjer. Gruppen synskadade har också förändrats, då en allt större grupp av SRF:s medlemmar är personer som förlorat synen på äldre dagar. För dessa medlemmar är det helt naturligt att se på TV tillsammans med övriga familjen.

Sedan snart 30 år har SRF drivit frågan om uppläsning av textremsan i TV. Under senare år har kravet även börjat omfatta syntolkning av programmen. Det finns visserligen en tekniskt mycket komplicerad lösning för uppläst text där det krävs två boxar för abonnenten. Denna konstruktion är mycket svår att använda, för att inte tala om att själv installera den. Med denna lösning finns också andra begränsningar, såsom att all text inte görs tillgänglig.

Beträffande syntolkning av program har situationen förbättrats under senare år. Det är dock långt ifrån alla program som syntolkats, vilket ändå måste vara målsättningen. Här finns goda exempel från Europa att ta efter, inte minst Storbritannien, som sedan länge har en väl fungerande och omfattande syntolkning av sina TV-program.

SRF har försökt påverka sakernas tillstånd på flera olika sätt, bland annat i sitt remissvar till public serviceutredningen SOU2012-59, samt i flera överläggningar med företrädare för Sveriges Television. Det är svårt att se några konkreta resultat, varför arbetet måste fortsätta.

SRF-Gävleborg uppmanar kongressen att ge förbundsstyrelsen i uppdrag:

- att fortsätta driva frågan om fler syntolkade program i SVT och övriga tv-kanaler,
- att med kraft fortsätta driva frågan om en bättre och mer heltäckande lösning av uppläst TV-text, gentemot allaberörda instanser.

SRF Gävleborgs årsmöte
SRF Västmanland
SRF Dalarna

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen avser att arbeta vidare för ökad syntolkning och en mer användarvänlig lösning när det gäller uppläst text.

Utvecklingen har gått åt rätt håll sedan 2014 då regeringen införde ett kvotsystem för hur stor andel av public servicebolagens program som ska syntolkas och ha uppläst text. Ett liknande system finns för TV4. Mellan 2016 och 2017 fördubblades antalet timmar som SVT måste syntolka. Också TV4 har fått ökade krav. SVT har infört en lösning under 2017 där tv-tittaren inte behöver någon extra digitalbox för att ta del av den upplästa texten. Däremot går tjänsten i de flesta fall inte att aktivera för den som inte ser. Tyvärr finns ingen bra lösning, enligt en nyligen gjord utredning. SVT håller också på att ta fram en mobilapp för uppläst text. Den ska vara mer användarvänlig för den som har en smart mobiltelefon.

Motion 43 Legimus tillgänglig för alla

Många personer som är synsvaga upplever stora problem med Legimus, både hemsidan och appen.

När det gäller hemsidan måste det till exempel gå att anpassa utseendet såsom färgsättning och kontraster.

Detta har inte fungerat på åtskillig tid.

När det gäller appen upplever många den som rörig, det ska klickas med mera, och det upplevs svårt för många synsvaga.

Det vore därför mycket önskvärt att SRF tog initiativ till en översyn av tillgängligheten till Legimus hemsida och app. Detta ska naturligtvis ske i nära samarbete med brukarna.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att ta initiativ till en översyn av tillgängligheten av Legimus och att det sker i samråd med brukarna.

Christer H. Persson, Helsingborg

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen anser frågan om att alla ska kunna ta del av litteratur på ett enkelt sätt som mycket angelägen. Därför kommer vi att återigen ta upp frågan med MTM.

Motion 44 Sätt press på MTM!

Under många år har Myndigheten För Tillgängliga Medier (MTM) fått kritik från enskilda och SRF för att punktskriftens kvalitet försämrats. Det rör sig framförallt om mängder av tryckfel i böcker och tidskrifter på punktskrift. Trots att det påtalas för MTM gång på gång sker ingen förbättring. Det är allvarligt med tanke på MTM:s monopolställning. Vi som läser punktskrift kan inte som seende läsare gå till en annan bokhandel eller ett annat bibliotek om vi är missnöjda med kvalitén. Nej, vi är helt och hållet hänvisade till den punktskriftsproduktion som sker genom MTM.

Eftersom den påverkan som skett hittills uppenbarligen inte varit tillräcklig vill motionärerna att SRF byter strategi. Något nytt måste göras för att tvinga fram en förändring av MTM:s kvalitetsmedvetande. SRF skulle till exempel kunna undersöka hur den engelskspråkiga världen gör, eftersom tryckfel är sällsynt i engelska tidskrifter och böcker på punktskrift.

Kanske kan SRF hitta en ny väg att komma åt MTM. Vad säger till exempel konkurrensverket om den monopolställning som MTM har? Vad säger konsumentverket om produkter med usel kvalitet? Vi kan inte behöva acceptera dåliga produkter enbart för att vi är låntagare och inte köpare i klassisk mening.

För att ge personer med funktionsnedsättning makt över sina liv har systemet med personlig assistans i stor utsträckning byggts på att individen använder ett kontantstöd. Med sitt kontantstöd kan assistansanvändaren själv välja vem som ska utföra assistansen. Den valfrihet som det här har inneburit borde kunna ske även på punktskriftsområdet. OM punktskriftsanvändare hade ett kontantstöd att köpa tjänster med kunde vi själva välja det tryckeri som har god kvalitet. Då uppstår en direktkontakt mellan konsument och producent som i nuläget blockeras av MTM. I det nuvarande systemet finns det inga incitament som borgar för god kvalitet. MTM får skattemedel trots att de missköter sig. Tryckerierna får uppdrag från MTM trots att tryckerierna missköter sig. Och den som blir lidande är

den enskilda punktskriftsanvändaren som har minst makt att påverka.

Vi vill att kongressen beslutar:

- att SRF sätter ytterligare press på MTM att producera med god kvalitet,
- att SRF tar fram ett förslag på kontantstöd för punktskriftsproduktion.

Anna Bergholtz, Anita Johansson, Ann-Katrin Ekberg,
Denise Cresso, Eva Fridh och Finn Hellman

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

- att** anse att-sats 1 besvarad,
- att** avslå att-sats 2.

I likhet med motionärerna anser förbundsstyrelsen att frågan om punktskriftens kvalitet är mycket angelägen. Förbundsstyrelsen överväger kontinuerligt nya metoder för att sätta ökad press på MTM, men anser att kongressen inte ska besluta om specifika tillvägagångssätt. Flera av de förslag som motionärerna framför i motionens brödtext är dock intressanta att titta närmare på.

Förbundsstyrelsen ser tanken om ett kontantstöd som orealistisk. Bland annat skulle en och samma bok behöva produceras flera gånger. Det tror vi inte att staten kommer att bidra till.

Motion 45 Medverka till att punktskriften förbättras

SRF anordnar handledarkurser för personer som står i begrepp att leda punktskriftscirklar för nysynskadade. Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) säger sig värna om punktskriften. Detta är lovvärt.

Dock är både SRF:s och MTM:s publikationer späckade med fel: överflödiga Punkter, punkter som fattas, hopträngda bokstäver, hopskrivna ord ...

Det hjälper inte att klaga. Sedan 1990-talet har det pratats om printers hos producenter, som fungerar dåligt. Scannade filer innehåller fler fel än originalet i svartskrift?

Det är viktigt att man bibehåller sitt läs- och skrivspråk, Men hur tror SRF att nysynskadade ska vilja lära sig och använda sig av punktskrift, när det är så mycket fel i publikationerna? De många felen i skriften försvårar läsningen också för en van punktskriftsläsare.

Vi kräver:

att SRF medverkar till att punktskriften förbättras,

att printrarna ses över och byts ut,

att manuell korrekturläsning införs.

Katarina Andersson, Lisbeth och Lars Andersson, Britt-Marie Björkman, Carina Ericson, Barbro Eld Erikson, Dagny Georgii, Monica Hedbjörn, Ingrid och Thomas Johansson, Elisabeth Karlsson, Ingela Lindberg, Hjördis Lindström, Catarina Meurling, Monica Neurelov, Eila Nilsson, Mona Nilson, Lars Sjöo, Lars-Erik Wendel, Anne Wester

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats 1,

att anse att-satserna 2 och 3 besvarade.

Förbundsstyrelsen instämmer i att detta är en mycket angelägen fråga.

Förbundsstyrelsen avser att jobba vidare med frågan utifrån motionärernas intentioner. Dock anser förbundsstyrelsen att kongressen inte bör besluta om specifika åtgärder för att uppnå önskat mål. Exempelvis bör det närmare studeras vilken inverkan dåliga punktskriftsprintrar har på punktskriftens kvalitet och vad som beror på andra faktorer.

När det gäller korrekturläsning anser förbundsstyrelsen att visst material, såsom facklitteratur, kan vara mer viktigt att korrekturläsa än annat. Med tanke på de begränsade resurser som finns för punktskriftsproduktion måste en avvägning göras mellan krav på korrekturläsning, snabbhet att producera punktskrift och hur många punktskriftsböcker som kan produceras per år.

Syntolkning motionerna 46-47

Motion 46 Inriktningsbeslut för Syntolkning

Idag är syntolkning ett begrepp som för de allra flesta kopplas samman med kultur eller idrottsevenemang. Det finns dock fler områden, inom vilka syntolkning skulle kunna bidra till ett friare liv för personer med synnedsättning.

I arbetslivet skulle det kunna finnas situationer, när ett arbetsbiträde inte har tillräckliga syntolkningskunskaper för att ge likvärdiga förutsättningar att utföra arbetet. Vid ett bröllop eller en begravning skulle kanske omgivning, reaktioner, utsmyckningar m.m. höja upplevelsen.

Inte minst skulle en utvecklad syn på syntolkning kunna komplettera de brister som lämnas i dagens ledsagning på olika sätt.

Känslan är att SRF måste sätta ner foten och bestämma sig i vilken riktning syntolkningen bör utvecklas i Sverige, för att på bästa sätt gynna vår målgrupp i framtiden.

Yrkande att ge rikskansliet i uppdrag att utreda och formulera ett mer heltäckande inriktningsbeslut för syntolkning i enlighet med bland annat exemplen ovan.

Erik Johansson Lönnroth
SRF Göteborgs årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen avser att återkomma med ett ställningstagande om så kallad vardagssyntolkning i enlighet med vad motionären yrkar. I "Plattform för organiserad och automatisk syntolkning" som antogs av förbundsstyrelsen vid förbundsstyrelsemötet den 9 och 10 mars 2017 nämns att "så kallad vardagssyntolkning som vänder sig till en individ på fritiden, i arbetet eller i utbildningssituationer diskuteras i ett annat sammanhang." Detta är tänkt att specificeras närmare.

Motion 47 Syntolkning

För en gravt synskadad är syntolkning lika viktigt som det är för en hörselskadad att få hörsel/teckentolkning för att få en helhetsupplevelse av t ex en teaterföreställning, ett biobesök eller ett idrottsevenemang mm.

Att få hörsel/teckentolkning är idag nästan en självklarhet och samma princip borde gälla även för de som är i behov av syntolkning.

Vi yrkar därför:

- att riksförbundet nationellt arbetar för att syntolkning skall vara en lika självklar service som hörsel/teckentolkning,
- att riksförbundet jobbar för att arrangörer av olika event/föreställningar skall ha skyldighet att tillhandahålla syntolkning utan extra kostnad för den enskilde.

SRF Blekinges årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

I likhet med motionärerna anser förbundsstyrelsen att syntolkning bör utvidgas till att även omfatta så kallad vardagssyntolkning. Med det menas individanpassad syntolkning på fritiden, på arbetet och i skolan. Däremot är förbundsstyrelsen tveksam till att likställa syntolkning med teckenspråkstolkning där det handlar om att få tolkning för att över huvud taget kunna kommunicera med omvärlden. I "Plattform för syntolkning" som antogs av förbundsstyrelsen den 9 och 10 mars 2017 nämns att huvudregeln ska vara att arrangören ska stå för kostnader för syntolkning, men att flera undantag kan behöva göras. Det gäller till exempel ideella föreningar som skulle behöva kunna söka särskilt stöd från samhället.

Ledsagning enligt LSS och socialtjänstlagen motionerna 48-51

Motion 48 Säkerställ fungerande ledsagarservice med skarpare lagstiftning

Vi synskadade behöver fungerande ledsagarservice för att kunna vara delaktiga inom samhällets alla områden och för att få vardagen att fungera efter våra individuella behov. Genom vassare och tydligare lagstiftning skapar och säkerställer man synskadades möjligheter till ett delaktigt liv och skapar dem möjligheter som behövs för att vardagen ska fungera.

Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade är under utredning som vi alla vet, men ännu har vi inte nått några framgångar när det gäller t ex fungerande ledsagarservice för blinda och gravt synskadade enligt denna nationella rättighetslag, och ovissheten och otryggheten är stor; inte minst på grund av att många har förlorat sin ledsagning eller fått minskade timmar under de senaste åren.

Jag ber därför kongressen besluta
att Synskadades Riksförbund inom hela
 organisationen systematiskt och kraftfullt
 fortsättningsvis arbetar för lagstiftning som
 säkerställer en trygg framtid genom fungerande
 ledsagning enligt LSS.

Aini Hjerpe, Stockholm

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Förbundsstyrelsen är helt överens med motionären om behovet av ledsagning. Vi tar under året fram en plattform om ledsagning och vad den kan innebära och vilka krav som ska ställas på utförare av ledsagning.

I dagens läge utförs ledsagning både inom ramen för LSS och SoL, socialtjänstlagen. En avgörande princip ska vara att ledsagning inte ska kosta något för en synskadad person.

Idag fungerar inte LSS, annat än i undantagsfall för synskadade. Styrelsen fortsätter att på olika sätt arbeta för att ledsagning utifrån våra behov ska vara tillgänglig över hela landet.

Motion 49 LSS-ledsagningens behov av en egen personkrets

Ledsagning enligt LSS har utretts ett antal gånger utan att något konkret resultat har presenterats. När det gäller ledsagning enligt LSS är lagstiftaren helt klar och tydlig i sin ambition att gravt synskadade, dövblinda och blinda ska ha rätt till ledsagning enligt LSS 9:3.

Detta framgår av lagens förarbeten och av det faktum att det finns ledsagning i stödformen Personlig assistans LSS 9:2.

Jurister har skapat ett antal tveksamma prejudikat som baserar sig på att det bara finns tre olika så kallade Personkretsar. Det är i stort sett omöjligt för den som är gravt synskadad, dövblind eller blind att passa in i någon av dessa. I bästa fall kan vi tillhöra Personkrets 3. Om lagstiftaren la till en personkrets 4, som tar hänsyn till synskadades behov, skulle detta problem kunna avhjälpas.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att Förbundsstyrelsen får i uppdrag att verka för att en Personkrets 4 införs i lagen.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Förbundsstyrelsen arbetar aktivt med frågan. Det kan finnas flera lösningar på problemet och det är inte bra att låsa sig för bara en variant, som motionen innebär.

Om synskadade ska få ledsagning eller något annat via LSS, så krävs lagändringar. Även om förarbeten pekar på att personkrets tre ska inrymma synskadade, så finns nu domar som säger något annat. Då går det inte att få igenom någon förändring på annat sätt än lagändringar. Sveriges riksdag måste antingen skapa en personkrets fyra eller göra något annat tillägg till LSS för att synskadade ska kunna få ledsagning eller annat stöd eller service via LSS.

Motion 50 Prioritera lobbyarbetet för att personer med grav synnedsättning skall få rätt till ledsagarservice enligt LSS

När *Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade* – LSS stiftades i mitten av 1990-talet var det relativt enkelt för personer med grav synnedsättning att få rätt till ledsagarservice enligt denna lagstiftning. Så är det inte längre. Istället får personer med grav synnedsättning nästan uteslutande avslag när de ansöker om ledsagarservice enligt LSS. Detta gäller både när de ansöker om hjälpen för första gången, en så kallad *nyansökan*, och när deras tidsbegränsade LSS-beslut går ut och de ansöker om att få fortsätta att ha rätt till ledsagarservice, en så kallad *omprövning*. Samma problem uppstår när de har ett gynnande LSS-beslut och vill flytta till en ny stad eller en ny stadsdel och då vill få veta om de kommer att ha fortsatt rätt till insatsen, ett så kallat *förhandsbesked*.

Följden av indragen ledsagarservice blir att personer med synnedsättnings liv kraschar. Det vittnar ett antal tidningsartiklar, radio- och TV-inslag om. Den som nekas LSS- ledsagarservice får stora problem i vardagen. Plötsligt blir de mest vardagliga aktiviteter som att exempelvis handla mat, gå en promenad, motionera, gå på bio eller besöka sjukvården mycket svåra att utföra. Följden blir att personer hamnar i något som närmas liknar hus- och kommunarrest. Bilden bekräftas av *Socialstyrelsens kartläggning av vissa LSS- insatser*, som publicerades 2015. Där slås det fast att just ledsagarservice är den LSS-insats som minskat mest och att personer med grav synnedsättning eller dövblindhet är en grupp som råkat illa ut på grund av detta.

Vad ligger då bakom detta? För att få rätt till insatser enligt LSS måste den sökande tillhöra någon av lagens tre så kallade *personkretsar*. Problemet är bara att det är i princip omöjligt att göra det numera. Detta beror på att domar från våra *förvaltningsdomstolar* har slagit fast att enbart den som behöver hjälp med så kallade *grundläggande behov* som exempelvis toalettbesök eller av- och påklädning har

rätt till LSS- insatser. Detta är absurt, då det ju är orientering och förflyttning samt viss syntolkning som personer med grav synnedsättning behöver hjälp med. SRF:s åsikt är därför att behovet av hjälp måste sättas i relation till den sökta LSS-insatsen. Förbundet anser vidare att LSS-handläggarna, domarna i förvaltningsdomstolarna och de ansvariga politikerna tolkar lagen på ett felaktigt sätt och blandar ihop ledsagarservice och personlig assistans. Den som behöver hjälp med att exempelvis duscha eller äta behöver ju en personlig assistent inte en ledsagare.

Det alternativ till LSS-ledsagning som finns är att få hjälpen beviljad via *socialtjänstlagen*. Det är inte något bra alternativ. För det första tar många kommuner ut en avgift för ledsagning som beviljas enligt den senare lagen. Vem vill betala flera hundra kronor i timmen för att exempelvis gå en promenad eller besöka apoteket? För det andra står det i LSS- lagen att den som får hjälp enligt denna lagstiftning skall kunna *leva som andra* medan den som får hjälp enligt socialtjänstlagen skall ha en *skälig levnadsnivå*. Konkret innebär det senare färre antal ledsagningstimmar och sämre möjlighet att bestämma vem som skall ledsaga och till vad ledsagningen skall användas. Krasst är det alltså så att den som har rätt till LSS-insatser lever medan den som har rätt till insatser enligt socialtjänstlagen enbart överlever.

SRF agerar för att få till en lagändring så att personer med grav synnedsättning åter skall ingå i LSS- lagens tredje personkrets. Bland annat så sitter vår förbundsordförande med som expert i den så kallade *LSS-utredningen*. Denna utreder lagen på uppdrag av regeringen. Det är bra att vårt förbund är representerat där, men det räcker inte. SRF måste bli en mer synlig aktör inom den samhällsdebatt om LSS som pågår. Media är en viktig aktör här och SRF skulle exempelvis kunna tipsa journalister om medlemmar som har fått avslag på sina ansökningar och som är villiga att berätta offentligt om sin situation. Vidare kan förbundet upplysa de reportrar, som uppmärksammat nedskärningarna inom LSS, att det inte bara är de som använder personlig assistans som drabbas. Utåtriktade aktiviteter som demonstrationer eller manifestationer, i stil med den så kallade torsdagsaktionen, kan också få media att nappa. Här kan SRF med fördel fördjupa samarbetet

med andra funktionshinderorganisationer och andra relevanta aktörer.

Därför yrkar vi:

- att SRF prioriterar arbetet med att verka för att personer med grav synnedsättning åter skall få rätt till ledsagarservice enligt LSS,
- att SRF uppvaktar riksdagens socialutskott samt ansvarig minister Åsa Regnér i frågan,
- att representanter från SRF deltar vid, och gärna är med och arrangerar, LSS-manifestationer,
- att SRF intensifierar sina försök att väcka opinion i frågan via media,
- att SRF på central nivå uppmuntrar distrikten att uppvakta sina lokala riksdagsledamöter i frågan.

Sven Aivert, Bro, Eva Fridh Göteborg/Västerås, Christina Järås Thorup Göteborg, Belmina Koca Linköping/Valdemarsvik

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Kampen för att själv kontrollera sitt eget liv är den grundläggande tanken bakom allt arbete inom SRF. I motionens att-satser radas upp saker som redan görs. Det centrala är att ändringar i LSS inte kan åstadkommas genom annat än lagändringar. Frågan om ledsagning efter behov är absolut central. Men att endast fokusera LSS-ledsagning och därigenom inte arbeta med förbättringar inom SoL vore olyckligt. Vidare är det alltid bra att genomföra olika åtgärder när de är som mest angelägna och inte långt i förväg bestämma tågordningen för olika insatser.

Motion 51 Nationella ledsagarintyg

Det blir allt vanligare att myndigheter och privata aktörer begär ett bevis i form av ett intyg på att du har en synnedsättning när du behöver ta med dig en ledsagare i olika sammanhang. Ett flertal medlemmar har under den senaste tiden hört av sig till oss för att lyfta och påvisa problemet i fråga. Medlemmarna förmedlar en bild av att det runt om och på olika platser blivit mycket svårare att få ta med ledsagaren och att det nu oftast krävs att en form av intyg kan uppvisas för att ledsagaren ska få följa med utan kostnad. Detta på platser och på evenemang där det tidigare inte krävts.

Försäkringskassan kan erbjuda ett så kallat förmånsbevis. Eftersom förfalskning skett gällande nämnda intyg blir förmånsbevisen dock inte godkända av alla aktörer. Formatet av intyget är dessutom opraktiskt.

Synskadades Riksförbund Väst arbetar för att syncentral/synverksamhet ska tillhandahålla ett intyg för ovanstående behov. Intyget ska vara praktiskt och hanterbart. Våra medlemmar finns inskrivna hos syncentral/synverksamhet och utifrån det anser vi att det är en bra instans för att utfärda intyg av det här slaget. Syncentral/synverksamhet har också möjlighet att skriva ut frikort och därför anser vi att ett kort i det formatet men i en annan färg är önskvärt. Personer med exempelvis diagnosen diabetes använder sig av den här typen av kort men i en annan färg än den ordinarie. Därför vet vi att den möjligheten finns.

Tilläggas bör också att det finns ett flertal aktörer som begär ett originalintyg för att ledsagare ska få medfölja och eftersom syncentral/synverksamhet i många fall tar ut en avgift för intygen blir det givetvis en kostnadsfråga för den enskilde personen. Vi menar att det inte är acceptabelt.

Det är av yttersta vikt att våra medlemmar kan leva ett aktivt och delaktigt liv. Att kunna ta med sig en ledsagare i olika sammanhang är naturligtvis nödvändigt. SRF väst menar att ett ledsagarintyg ska gälla över hela landet eftersom delaktigheten och friheten givetvis inte ska vara

beroende av var någonstans i landet du bor eller befinner dig.

Synskadades Riksförbund Väst yrkar
att Synskadades Riksförbund under kommande kongressperiod arbetar för att ett nationellt ledsagarintyg införs.

Ronny Blidberg, ordförande SRF Bohuslän,
Anita Andersson, ordförande SRF Skaraborg
Conny Johansson, ordförande SRF Älvsborg
Catarina Ahlquist, ordförande Unga med Synnedsättning
Väst

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Idén om att ett nationellt giltigt intyg som vidimerar behov av exempelvis ledsagare Är bra och bör utredas i detalj. Ett intyg som bevisar att personen som har det är synskadad enligt medicinsk definition. Ett sådant intyg skulle kunna ge tillträde till olika former av stöd och service.

6 Övrigt organisationsstöd

Motionerna 52-55

Motion 52 Arbetsgivaransvar för distriktsombudsmän

Idag har distriktet svårt att rekrytera personer som är villiga att ta på sig styrelseuppdrag då det innebär arbetsgivaransvar även för ombudsmannen. Arbetsgivaransvaret och arbetsledarrollen medför en stor arbetsbelastning på styrelsen och även ett större ekonomiskt ansvar vilket är svårt att axla i ett litet distrikt. Gällande ombudsmännen finns ingen skatteteknisk motivering till överföringen av arbetsgivaransvaret till distrikten.

Med anledning av detta föreslår vi att riksförbundet återigen övertar arbetsgivaransvaret för distriktsombudsmännen. Arbetsledare är rimlig att även fortsättningsvis ha lokalt i distriktsstyrelsen utifrån gällande distrikts pågående arbete, med stöd från riksförbundet.

Detta skulle medföra en god sammanhållning och kompetenssäkring av ombudsmännens arbete och arbetsmiljö i hela landet. Ombudsmännen får då en tryggare anställning med kontinuitet av kompetenta arbetsgivare och större möjlighet att utvecklas i sin arbetsroll. Nyrekryteringen av styrelseledamöter i distriktsstyrelsen skulle förenklas.

Vi föreslår därför kongressen besluta:

- att riksförbundet återtar arbetsgivaransvaret för distriktsombudsmännen,
- att riksförbundet återtar det ekonomiska ansvaret för distriktsombudsmännen,
- att riksförbundet tar fram en tydlig arbetsbeskrivning för arbetsledare till distriktsombudsmännen,
- att riksförbundet erbjuder utbildning för arbetsledare från samtliga distrikt för att säkerställa att arbetsledarkompetens finns i hela landet,

att riksförbundet fortsätter att ansvara för fortlöpande utbildning och stöd till ombudsmännen.

SRF Jämtlands län
Bernt Östlund, ordförande

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-satserna 1, 2 och 3,

att anse att-satserna 4 och 5 besvarade.

Distrikten tog över arbetsgivaransvaret för ombudsmännen under år 2016. Därmed har den nya organisationen inte funnits mer än drygt ett år, varför förbundsstyrelsen anser det vara mycket oklokt att så snart ändra förutsättningarna för ombudsmännen. Dessutom har många distrikt vid olika tillfällen uttryckt sig mycket positivt om ombudsmännens mer direkta kontakt med distrikten. Det blir lättare att påverka i lokala frågor som berör synskadade personer i ett vist distrikt. Styrelserna har större möjligheter att ha inflytande över vilka frågor som bör prioriteras samt att ombudsmännen får närmre kontakt med sin styrelse. Vi tycker dessutom att det är olyckligt att en arbetsplats med två anställda skulle ha två olika arbetsgivare, som det skulle bli om riksförbundet tog över arbetsgivaransvaret för ombudsmännen.

Riksförbundet erbjuder redan nu utbildning för arbetsledare, både ordinarie och vice arbetsledare. Även ombudsmännen får kontinuerligt utbildning från riksförbundet.

Motion 53 Personalhantering i distrikten

2016 tog distrikten i SRF, av någon anledning, över anställningen av ombudsmän. Ambitionen var att varje distrikt skulle ha en ombudsman. Men det har fått tråkiga konsekvenser. Administrativ personal avskedas utan anledning då anställning kostar. Anställd ombudsman kan få en arbetsledare i distriktet som själv inte varit ute på arbetsmarknaden på 20-30 år. Omsättningen på arbetsledare kan också bli hög. Medlemmar, som vill göra en arbetsinsats i Sitt distrikt, kan få svårare med det, då arbete måste finnas åt den anställde ombudsmannen. Det känns som om vi strävar mot att bli en myndighet och lämna funktionen ideell organisation.

Jag yrkar

- att SRF centralt återtar arbetsgivaransvaret för distriktens ombudsmän,
- att den som är arbetsledare i distriktet skall ha färsk erfarenheter från dagens arbetsmarknad,
- att distrikten både ser över nyttan av ombudsmän och kanslister,
- att ombudsmännens existens inte får bli en utslagsfaktor för medlemmar som vill och kan engagera sig.

Catarina Meurling, Gävle

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå att-satserna 1, 2 och 3,

att anse att-sats 4 besvarad.

Förbundsstyrelsen håller inte alls med om den bild som motionären beskriver. Vi anser tvärt om att ombudsmännen ute i distrikten möjliggör för fler medlemmar att engagera sig i föreningens arbete. Genom att medlemmar kan få det stöd som behövs från ombudsmännen ökar möjligheten att våga ta på sig uppdrag, för att vetskapen finns att det finns någon att rådfråga. Det står distriktsstyrelserna fritt att själva välja den person i styrelsen som de anser bäst lämpad att ta på sig arbetsledarrollen. De personer som väljs får sedan relevant utbildning och stöttning av riksförbundet. Vi har full tilltro till våra distriktsstyrelser att de väljer den person som anses mest lämpad för uppdraget som arbetsledare.

Motion 54 Utveckla medlems- och funktionärsprogram i SRF

I SRF för vi vår egen talan. Vi definierar de problem vi möter i våra liv och ger förslag på lösningar. Kort sagt, vill vi något så säger vi det. Ett syfte är att öka förståelse hos vår omgivning vilket kan mynna i positiva förändringar i vår egen situation och i samhället som helhet.

Men för att klara våra uppdrag i SRF krävs att vi har kunskap som ger oss verktyg för att planera och genomföra det vi kommit överens om. Vi måste veta vilka vi ska vända oss till, hur vi skapar opinion, varför tidpunkten är viktig och hur vi kan följa upp vårt arbete. Vi behöver också veta hur vi bygger upp ett hållbart lokalt och regionalt arbete där vi tar vara på kreativitet, befintliga nätverk och kanaler och använder dem för att lyckas med det vi föresatt oss.

Som mångårig SRF:are har jag noterat hur vårt arbete förändrats under de senaste decennierna. Lokalt och regionalt blir det allt svårare att hitta funktionärer som besitter den kunskap som är nödvändig för att hålla verksamheten vid liv. I takt med att kunskap urholkas mattas initiativkraften av och vi blir beroende av andra som förväntas göra jobbet åt oss. Ansvar för vårt påverkansarbete läggs alltmer över på våra tjänstemän. På så sätt tappar vi mark, vi litar inte längre till vår egen röst och då blir vi inte heller trovärdiga.

Lokalföreningar och distrikt lägger mer tid och resurser på internt arbete; att ge nya och gamla medlemmar ett sammanhang där vi träffas och utbyter erfarenheter. Det är viktigt men det räcker inte. Vi riskerar att bli en anonym organisation som glöms bort som samtalspart i samhällsdebatten.

SRF måste arbeta på bred front, kontinuerligt, systematiskt och målinriktat med att utveckla kunskap hos medlemmar och blivande funktionärer. Enstaka insatser i form av tidsbegränsade utbildningssatsningar räcker inte. Det måste till ett långsiktigt kunskapsutvecklingsprogram som

kontinuerligt genomför utbildningar lokalt och regionalt i hela organisationen. Effekter i form av ökat engagemang och fler funktionärer kommer inte direkt. Däremot vet vi att det öppnar möjligheten för många fler att se sin egen roll och betydelse i vårt gemensamma påverkans- och utvecklingsarbete.

För att bygga en kunskapsbas bland medlemmar och blivande funktionärer krävs bra och hållbar samverkan med lokala och regionala studieförbund. Det krävs resurser i form av utbildare och det förutsätter en finansiering som klarar utbildningsbehovet på lång sikt. Det är den absolut viktigaste investeringen för SRFs framtid. Utan kunniga funktionärer och engagerade medlemmar kommer distrikt och lokalföreningar att få allt större svårigheter att klara sitt uppdrag, till dess att den mest inbitne entusiasten också till slut ger upp.

Därför föreslår jag

- att SRF under kongressperioden fram till nästa kongress startar ett långsiktigt regionalt medlems- och funktionärsutbildningsprogram på bred front,
- att SRF söker medel för att sätta igång ett utvecklingsarbete för detta som kommer att kräva insatser i minst ett tiotal år framåt. Detta bör vara möjligt att genomföra i samarbete med exempelvis Synskadades Stiftelse och,
- att en lägesrapport lämnas vid kongressen 2020 om hur utvecklingen inom SRF:s utbildningsprogram och funktionärskår ser ut lokalt och regionalt, vilka områden som behöver stärkas. Rapporten ska beskriva brister och framgångar i utbildningsprogrammet.

Kicki Lundmark

SRF Västerbottens Representantskapsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-satserna 1 och 3.

att anse att-sats 2 besvarad.

Förbundsstyrelsen instämmer med motionären om att detta är ett viktigt arbete. Dock anser förbundsstyrelsen att detta alltid ska finnas med som en självklar del i SRF:s ordinarie verksamhet. Det är också därför vi via projektstödet ger möjlighet för distrikt och regioner att genomföra utbildningssatsningar lokalt för både medlemmar och funktionärer.

Det är svårt att avsätta medel och resurser för ett så långt projekt som motionären föreslår. Varje kongress måste ha möjlighet att göra nya prioriteringar utifrån behov.

Förbundsstyrelsen anser därför attsats 2 besvarad.

Förbundsstyrelsen anser precis som motionären att frågan är viktig att följa och föreslår att en rapport lämnas kring arbetet, vid nästkommande kongress.

Motion 55 Deltagande i SRF-aktiviteter

Synskadades riksförbund ordnar aktiviteter i lokalföreningar, distrikt, på regional nivå och på riksnivå. Men allt oftare verkar aktiviteterna planeras in på dagtid. Det betyder att den som är medlem och har ett arbete eller går i skolan inte har samma möjlighet att delta som övriga medlemmar. Kan det anses som jämlikt? Både skolgång och arbete ställer höga krav på den som har en synskada, så det är inte självklart att kunna ta ledigt. I vissa fall betalas lön för förlorad arbetsförtjänst ut av distrikt eller riksförbund, men långt ifrån alltid.

Jag yrkar

att verksamhet som riktar sig till medlemmar som går i skolan eller har ett arbete i första hand läggs på helger,

att förbundsstyrelsen beslutar om riktlinjer om hur förlorad arbetsförtjänst skall utbetalas av lokalföreningar, distrikt och riksorganisation.

Catarina Meurling, SRF Dalarna

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Det är självklart viktigt att en aktivitet förläggs på tider då den tänkta målgruppen kan delta. Detta lyfts och diskuteras i SRF:s funktionärsutbildning.

Det är dock distrikt och lokalföreningar som planerar sin verksamhet. Förbundsstyrelsen anser att detta fungerar bra.

7 Individstöd

Motionerna 56-61

Motion 56 Utökat juridiskt stöd

Med tanke på den utveckling vi ser och har sett de senaste åren med en alltmer restriktiv tillämpning av de lagar som styr våra möjligheter att leva ett självständigt och bra liv trots våra synnedsättningar är det mycket viktigt med ett förbättrat juridiskt stöd i vår egen organisation som motvikt mot beslutsfattare och jurister i våra förvaltningsdomstolar. Vår förre ordförande och f d bitr. socialminister Bengt Lindqvist var inne på detta redan i bemötandeutredningen på 1990-talet. De brukarstödscentra som tillkom som en följd av betänkandet Lindqvists nia (SOU 1999:21) och som finns på ett fåtal platser har dock inte kunnat tillgodo se det ökade behovet av juridiskt stöd i samband med myndighetskontakter, ansökningar, överklagningar mm. SRF har en individsstödsenhet med en juristtjänst som ska bistå medlemmar över hela landet med juridiskt stöd, ibland som juridiskt ombud för medlemmar i våra förvaltningsdomstolar. Vi anser att denna resurs är otillräcklig och att den därför bör förstärkas. För om vi kan tillvarata våra rättigheter ökar våra möjligheter att ta makten över våra egna liv och att leva ett bra liv med frihet i vår vardag! Detta skulle innebära en stor medlemsnytta och öka intresset för potentiella medlemmar att söka sig till SRF!

Förslag till beslut:

Mot denna bakgrund föreslår vi att kongressen beslutar att utreda möjligheterna att bygga ut SRF:s juridiska stöd med det antal tjänster som erfordras och kan finansieras för att tillgodose behovet av sådant stöd i hela landet.

Thomas Krantz
SRF Göteborgs årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

SRF:s förbundsjurist handlägger dryga 50 ärenden årligen. En mycket stor del av dessa ärenden avser LSS eller ledsagning enligt socialtjänstlagen. Vi vinner sällan dessa mål i förvaltningsdomstolen. Personer blir av med sina LSS-insatser, och många har fått radikalt minskat antal timmar ledsagning. I de flesta fall beror neddragningarna inte på att den enskildes behov har minskat, utan det handlar snarare om neddragningar inom kommunerna. Denna utveckling har pågått under flera år och leder till begränsningar i synskadade personers individuella frihet. Slutsatsen man kan dra är att det kanske inte är ytterligare jurister som krävs utan snarare behov av ett stöd när man skriver sin grundansökan gällande SoL och LSS. Är ansökan inte tillräcklig så hjälper inte överklagan trots att man försöker förtydliga och ändra i efterhand. Ett sådant stöd bör ges lokalt.

Vi vill alltså inte binda upp oss till exakta lösningar, men vi kommer att arbeta för att hitta former som kan stärka de enskilda medlemmarna.

Motion 57 Rättighetsstöd

Personer med synnedsättning omfattas av olika stödformer från samhället. Man måste veta vilka stödformer som finns och hur man gör för att ansöka om dessa. Att som enskild medborgare klara av att orientera sig i denna djungel är svårt utan hjälp.

En aktiv stödform bör byggas upp centralt av SRF i form av "steg för steg"-handledningar som, i detalj, informerar om vilka olika stödformer som den som är synskadad kan söka. Hur gör man för att ansöka? Hur överklagar man ett avslag osv?

Dessa handledningar måste vara mycket detaljerade eftersom man lätt kan hamna snett i ansökningsprocessen. Trots Förvaltningslagen och Officialprincipen får man mycket sällan det stöd och den hjälp från myndigheten som de är skyldiga att ge.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län yrkar att Förbundsstyrelsen får i uppdrag
att bilda en centralt placerad Rättighetsstödgrupp,

att det, på frivillig basis, utbildas regionala rättighetsstödjare som kan ge enklare stöd till den som behöver,

att det fortsatt ska finnas ett juridiskt stöd.

Årsmötet SRF Stockholms och Gotlands län

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå attsats 1,

att anse att-satserna 2 och 3 besvarade.

Förbundsstyrelsen är tveksam till att ta fram steg för steg-handledningar av det skäl som motionären själv lyfter fram, nämligen att dessa måste vara mycket detaljerade och vi vill inte bidra till att medlemmar hamnar snett i ansökningsprocessen.

Vi vill inte binda upp oss till exakta lösningar, men vi kommer att arbeta för att hitta former som kan stärka de enskilda medlemmarna.

En väg att gå som för närvarande diskuteras är att i projektform pröva om ett sådant stöd skulle kunna ges via ideella personer som fått särskild utbildning för uppdraget.

Det juridiska stödet i övrigt ska allt jämt ges av rikskansliets förbundsjurist.

Motion 58 Öka stödet till anhöriga till personer med synskador - Inrätta anhörigkurser

Familj och andra närstående är i de flesta fall det viktigaste nätverket för människor som drabbats av en synskada. Vi vill se ett mer aktivt stöd till dem som står den synskadade personen närmast. Även de närstående behöver reflektera och förhålla sig till att livet har förändrats. Det gäller bland annat att inte ständigt hamna i en roll som "hjälpare" utan finna en god balans i relationen. Det är lätt hänt att närstående tar ifrån den synskadade initiativet "jag hjälper dig, det går ju så mycket lättare för mig".

Omvänt finns det en bedräglig sjukdomsvinst för den synskadade, i att slippa göra sådant som i början upplevs som svårt. En anhörigkurs ska ingå som en självklar del i rehabiliteringen; särskilt då den maka, make, partner drabbats av en mer omfattande synnedsättning.

En anhörigkurs för närstående till människor med synskador ger möjligheter till att samtala och diskutera många frågor. Detta eftersom synskadan kommer att beröra båda parter och det är också värdefullt att anhöriga får träffa andra människor som befinner sig i samma situation.

Vi yrkar

att SRF från och med 2018 ska arrangera återkommande anhörigkurser.

SRF Västernorrlands årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

Idag anordnar SRF anhörigkurser vartannat år. Majoriteten av deltagarna på dessa kurser har hittills varit mor- och farföräldrar men även en del mostrar och farbröder. Anledningen till att kursen genomförs vartannat år är för att vi även har föräldrakurser.

I dagsläget når vi inte ut till anhöriga vars maka, make eller partner drabbats av en mer omfattande synnedsättning. Vi delar motionärens uppfattning att någon form av anhörigkurs borde vara en självklar del av rehabiliteringen.

I SRF är vi bra på att stödja varandra och dela våra erfarenheter av att leva med synnedsättning. Förbundsstyrelsen tror att detta stöd bäst ges lokalt i verksamheten så att uppföljande kontakter underlättas. Därför menar förbundsstyrelsen att anhörigkurser i framtiden ska inkluderas i det interna ekonomiska stödet.

Motion 59 Återupplivande av flerhandikappkommitté

2004 upprättade SRF en så kallad flerhandikappkommitté, vilken på senare år blivit till en informell liten arbetsgrupp. Denna verksamhet har alltmer legat vilande. Eftersom medlemmar med syn- och hjärnhandikapp blir allt fler, anser vi det betydelsefullt att vår organisation förmår öppna sig för dessa annorlunda synskadade, då man önskar vara ett förbund av sin tid.

I arbetet med flerhandikappkommittén, föreslår vi att riksförbundet tillhandahåller en person, som aktivt leder NPF-gruppen.

Denna människa bör

- Ha en stabil personlighet med tydligt ledarskap.
- Medla och förklara, men inte ta ställning för eller emot enskilda medlemmar.
- Tina upp gamla lösningar.
- Möta de flerhandikappade med individuella/okonventionella lösningar.
- Av yttersta vikt är, att ledarna inte spelar ut funktionshindre mot varandra, utan istället styr flerhandikappverksamheten åt rätt håll.
- Detta blir än mer angeläget i arbete med utvecklingsstörda, då många av dessa inte har den vuxnes förmåga till problemlösning och konflikthantering.

för att få till stånd ett långsiktigt flerhandikapparbete föreslår vi:

att SRF återupprättar en sådan kommitté under följande kongressperiod,

att riksförbundet tillhandahåller en person, som aktivt leder NPF-gruppen.

Maria Liesland, Skåne

Margareta Eriksson och Frida Edlund, Östersund

Charlotte Magnusson, Råneå

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning om att en diskussion behövs om hur SRF ska arbeta långsiktigt med personer med synnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF), men vi tror inte att sättet är att tillsätta en kommitté. Frågan om tjänstetillsättningar är inte för kongressen att ta ställning till.

Förbundsstyrelsen kommer under den kommande mandatperioden att föra diskussioner om den ökande gruppen av personer med synnedsättning och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och hur SRF ska arbeta i framtiden.

Motion 60 Syntolkning på resor med SRF Fritid

Resor arrangeras både via de olika SRF-distrikten och genom SRF:s egen resebyrå; SRF Fritid. Gemensamt för alla dessa resor är att de ska vara planerade på ett sådant sätt att resandet kan bli lättare och mer givande för människor med synnedsättningar.

Syntolkning ger möjlighet att ta del av det som en seende resenär automatiskt registrerar.

Vad händer utanför bussfönstret? Hur ser det ut på restaurangen?, på promenaden i den lilla båthamnen? Vad står det på skyltarna? Vad säljs i butikerna? Hur ser gatulivet ut? kläder, växter, arkitektur. Bra syntolkning berikar och gör stor skillnad.

Bra syntolkning ger både överblick och sammanfattar, berättar om hur en stadsdel ser ut *och* ger detaljer och närbilder; lekande barn, boulespelare, bilmärken, körsbärsträd.

Bra syntolkning beskriver hela dagens skeenden; poolen vid morgondoppet, utflykten uppe i bergen och nattpromenaden hem efter restaurangbesöket.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag kongressen besluta:

att alla ledsagare som följer med på SRFs resor och utflykter ska få en kortkurs i syntolkning,

att SRF ska verka för att det alltid ska finnas tillgång till syntolk och syntolkningsutrustning på sina resor.

Annette Wilhelmsson

SRF Göteborgs årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att en folder tas fram med tips på hur en bra syntolkning ska göras,

att därmed anse att-sats 1 besvarad,

att avslå att-sats 2.

Att vi tillhandahåller bra syntolkning på resor med SRF Fritid är givetvis av mycket stor vikt för att resandet ska bli så givande som möjligt. Det skulle dock bli allt för kostsamt att genomföra kortkurser i syntolkning för de ledsagare som anlitas för resorna. Dessa finns spridda över hela landet och är verksamma i varierad omfattning. Däremot menar förbundsstyrelsen att en folder bör tas fram med tips på hur en bra syntolkning ska göras. En sådan folder kan skickas ut till både potentiella ledsagare som befintliga. Foldern kan också skickas till de företag som anlitas för exempelvis våra bussresor så att en bra syntolkning sker även på dessa resor.

Motion 61 Se över utlottning av fritidsresor

Fritidsresor för oss i SRF är en mycket uppskattad möjlighet som vi är glada och tacksamma för. Det kan inte vara lätt att administrera utlottning och fördelningar och pussla ihop behov och slutresultat.

Ändå uppstår önskan om mer insikt i hur utlottningen går till och hur man registrerar antalet genomförda resor per individ och landsdel. Även antalet sökanden och deras ålder är intressant att ta del av.

Vi äldre/äldre har andra behov än de yngre vad gäller exempelvis promenadavstånd till bad och restauranger.

Det är skillnad mellan yngre och de allra äldsta. Om man arrangerar ölprovning för medelålders kunde man kanske också tänka sig att anpassa resor för äldre/äldre. Varför inte göra någon form av frågeformulär med alternativa förslag där önskemål kunde komma fram.

Därför yrkar jag
att man ser över och verifierar utlottningen av
fritidsresor.

Keity Löfgren Klynne, Stockholm

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

SRF Fritid vänder sig till medlemmar i hela landet och i alla åldrar. Våra resor är uppdelade i "långa" (sol- och badresor, storstäder och liknande utomlands) och "korta" (i Sverige samt vissa weekendresor). För att så många som möjligt ska kunna resa med oss har vi maximerat antalet till en "lång" och en "kort" resa per person och katalog. Man kan anmäla sig till flera resor. Men har man kommit med på en "lång" resa så hamnar man sist i reservlistan på övriga långresor, efter dem som inte kommit med på någon sådan.

Alla som anmält sig till en resa antecknas på en lista och vid lottningen får de varsitt nummer. Är man två som vill lottas tillsammans så får man ett gemensamt nummer. Lappar med alla nummer läggs i en korg och sedan genomförs en dragning. Dragningen övervakas av rikskansliets ekonomicontroller.

Vi håller alltid två platser på varje resa för nya resenärer. Om det exempelvis är sex nya resenärer som anmält sig till en resa så börjar vi med att lotta ut de två platserna bland dessa sex. De fyra som blir kvar är med på lottningen tillsammans med alla andra anmälda.

SRF Fritid har ett Brukarråd där det ingår 6 personer med olika typer av synskador, i olika åldrar och som bor spridda över landet. Har man frågor, synpunkter eller tips kring resor kan man kontakta Brukarrådet.

8 Uppdragsverksamhet

Motionerna 62-69

Motion 62 Låt ledarhundsfrågor ingå i SRF:s verksamhetsinriktning

I Sverige finns cirka 300 personer som har ledarhund. Det kan låta som ett ganska litet antal men för oss med grav synnedsättning som har ledarhund betyder den väldigt mycket. Ledarhunden ger en livskvalitet och en självständighet som betyder oerhört mycket för både hälsa och självförtroende.

Vi anser att det är hög tid att SRF börjar engagera sig intressepolitiskt i frågor som handlar om ledarhundar. Under den senaste tiden har det hänt mycket på ledarhundsfronten. Anslaget från socialdepartementet till ledarhundsverksamheten har inte ökat sedan 2007 och priserna på ledarhundar har pressats väldigt mycket i den senaste upphandlingen. Det har dock inte lett till fler hundar utan bara en ännu större oro bland oss ledarhundsförare. Vi anser inte att det är rimligt att använda en metod vid upphandling av ledarhundar som främst tar hänsyn till priset. Långsiktighet och kvalitet måste få komma först.

Vi anser att SRF måste börja driva frågor som har med ledarhundar att göra. Det handlar dels om budgetanslag och långsiktighet men även om lagstadgad tillgänglighet i samhället för oss ledarhundsförare. Sverige ligger väldigt dåligt till i Europa när det gäller tillgänglighet, alltså laglig rätt att få ta med sin ledarhund i offentliga miljöer och vår upplevelse är att det har blivit svårare de senaste 10-15 åren.

Just nu står cirka 70 personer i kö för att få ledarhund och kön kommer bara att bli längre de närmaste åren eftersom många ledarhundar är över tio år. Enligt den senaste upphandlingen kommer det bara att gå ut 34 hundar per år trots att hundarna som redan nämnts har blivit mycket billigare.

Vi föreslår att kongressen beslutar:

att ledarhundsfrågor ingår i SRF:s verksamhetsinriktning,

att del av en intressepolitisk handläggartjänst vid SRF:s kansli tilldelas för att arbeta intressepolitiskt med ledarhundsfrågor.

Elisabeth Ravstis, SRF Stockholms stad

Ida Östlund, SRF Stockholms stad

Ingela Ernst, SRF Finnveden

Sara Shamloo Ekblad, SRF Stockholms stad

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla att-sats 1,

att anse att-sats 2 besvarad.

SRF har sedan länge arbetat med intressepolitiska frågor som handlar om ledarhundar. Men vi delar motionärens uppfattning om att detta kan förtydligas genom att vi lägger till ledarhundar under rubrik 3 Övrigt påverkansarbete i verksamhetsinriktningen för åren 2018-2020.

Det är dock inte en fråga för kongressen att tillsätta tjänster eller besluta om vad personalen ska arbeta med på rikskansliet.

Motion 63 Lagstifta om rätt att ha ledarhund i det offentliga rummet

Att kunna ta med sin ledarhund till olika offentliga lokaler såsom restauranger, caféer, affärer med flera, är av stor vikt för att ledarundsförare ska kunna leva ett aktivt liv.

Fler och fler näringsidkare av olika slag tillåter ledarhundar i sina lokaler, och även om olika branschorganisationer rekommenderar sina medlemmar att släppa in ledarhundar, är det fortfarande upp till den enskilde näringsidkaren att tillåta eller inte tillåta ledarhundar. Detta gäller speciellt lokaler där mat hanteras.

Trots påtryckningar från SRF och SLHF finns det mer kvar att göra.

Det är dags att ta ett steg vidare och lagstifta för rätten att ta med sin ledarhund in i offentliga lokaler.

Med hänvisning till ovanstående yrkar vi att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag
att aktivt verka för en lagstiftning som ger rätt för ledarhundsförare att ta med sin ledarhund till offentliga lokaler.

Per Arne Andersson och Mikael Haraldsson
SRF Skånes årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Motion 64 Släpp inte taget om ledarhundarna

Vi har under många år hört om det oförändrade statsanslaget till inköp av ledarhundar. Vi vet att veterinärkostnader, medicin, vård och personalkostnader har ökat avsevärt de senaste tio åren utan att mer pengar erhållits.

SRF:s ansträngningar att komma till rätta med den uppkomna situationen med långa väntetider för att få en ledarhund känns tyvärr helt otillräckliga.

För närvarande står ca 70 personer i kö för att få en hund, ett 60-tal hundar är över 10 år och har troligen inte många arbetsföra år kvar. Antalet hundar som kommer att kunna köpas in årligen under nästa avtalsperiod är 34.

För alla som väntar på en ledarhund kan alltså väntetiden bli upp mot tre år. Vi som haft ledarhund tidigare får i och med detta en situation vi rimligtvis inte borde hamna i där vardagslivet inskränks i hög grad.

Förslaget att ta bort prioritetsordningen leder inte till några förbättringar utan skapar bara frustration och osäkerhet bland ledarhundsförarna.

Yrkande:

- att SRF tar fram en utvecklingsplan för att säkerställa kvalitet och tillgång på ledarhundar utifrån behov och önskemål,
- att SRF aktivt arbetar för att behålla huvudmannaskapet för ledarhundsverksamheten och,
- att SRF:s arbete med tillgänglighet i den fysiska miljön naturligen inkluderar hjälpmedlet ledarhund.

Styrelsen SRF Stockholms och Gotlands län

Monica Ulmeryd, Stockholm, Kjell Sundstedt, Stockholm, Lennart Nolte, Stockholm, Siw Olsson, Huddinge, Elisabet Jibrandt, Norrtälje, Viviann Emanuelsson, Stockholm,

Göran Lundmark, Kungsängen/Bro, Ewa Swing,
Västerhaninge, Anna-Lena Ström, Stockholm,
Margareta Åbom Bothin, Stockholm, Anne Wester, Nacka-
Värmdö

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att bifalla motionen.

Under elva år har statsbidraget legat på samma nivå trots ökade kostnader och ett ökat behov. Statsbidraget ska täcka inköp av ledarhundar, utbildning av ledarhunds-ekipage, veterinärkostnader, support på hemmaplan med mera. Därmed sjunker antalet ledarhundar som utbildas i Sverige. Ingen regering, oavsett färg, har prioriterat frågan och därför har väntetiden för att få en ledarhund ökat drastiskt.

SRF har sedan årsskiftet arbetat mycket aktivt för att statsbidraget till ledarhundsverksamheten ska öka. Vi träffade Socialutskottet i april och har begärt att få uppvakta ansvarig minister.

Vi har också träffat politiskt sakkunnig på Socialdepartementet angående huvudmannskapet för verksamheten och den problematik vi ser gällande upphandlingsförfarandet och en långsiktigt säkerställd avel för bra ledarhundsämnen. Ett arbete pågår på rikskansliet med en utredning för att få fram svar på vad som krävs för att säkerställa kvalitet och tillgång på ledarhundar.

Förbundsstyrelsen tycker liksom motionären att SRFs arbete med tillgänglighet i den fysiska miljön naturligen inkluderar hjälpmedlet ledarhund.

Motion 65 Ledarhundssituationen i Sverige

SRF Riks har under 2017 gått ut med information om att det i dagsläget råder stor brist på nya ledarhundar i hela landet. Förslag har skickats ut kring om eller hur olika grupper av ledarhundsförare ska prioriteras på väntelistan. Det har också framgått att anslaget från regeringen till ledarhundsverksamheten inte ökat sedan 2006.

SRF Östergötland ser allvarligt på att det finns en väntelista på över 70 personer som just nu är juridiskt berättigade till en ledarhund men tvingas vänta. Att inte ha tillgång till en ledarhund innebär stora begränsningar i dessa personers liv. Ledarhunden bidrar till att man som synskadad kan förflytta sig på ett tryggt och säkert sätt i sin vardag, att man själv får motion och frisk luft, att man kan delta i samhällslivet och undvika isolering och utanförskap. Det är inte acceptabelt att ställa olika grupper av ledarhundsförare mot varandra i en prioriteringslista. Alla har rätt att få en ledarhund inom en rimlig tidsperiod då man blivit beviljad rätten att få en ledarhund. Väntetiden bör understiga 6 månader. SRF Östergötland drar slutsatsen att ekonomiska medel inte är tillräckliga.

SRF Östergötland kräver:

att regeringen utökar sitt anslag till ledarhundsverksamheten i den omfattningen att väntetiden för att få en ledarhund blir rimlig.

SRF Östergötlands årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att SRF ska verka för att regering och riksdag utökar anslaget till ledarhundsverksamheten i den omfattningen att väntetiden för att få ledarhund blir rimlig,

att därmed anse motionen besvarad.

Motion 66 Ledarhundsverksamheten attsatserna 1 och 2

Skriver detta med anledning av att förändra ordningen på väntelista för ledarhund. Är LIC disputerad sjukgymnast och har 30 års vårderfarenhet. Har nu min femte ledarhund.

Vill därför ge några synpunkter ur rehabiliteringsmedicinskt perspektiv. Vill inte upprepa de argument som framkommit via SLHF.

Att "ta bort" ett fungerande hjälpmedel som används och fyller sin funktion är förkastligt. Livet ställs på spel, psykisk och fysisk hälsa äventyras eller går förlorad samt att den funktion hjälpmedlet har haft måste på något sätt ersättas. Ur ett rehabiliteringsmedicinskt perspektiv är det något man på alla sätt försöker undvika. Att då förvänta sig att personer skall engagera sig för ökade anslag är lika galet som att be njursjuka som väntar på en njure engagera sig i organdonation.

Personer som innehar dispositionsrätt till ledarhund har grava synskador vilket är ett allvarligt funktionshinder. Dessa personer är mera känsliga än icke funktionshindrade för stora livsförändringar. Många jämför förlust av ledarhund som "make eller makas död". Ser man till förlust av frihet samt alla andra livsförändringar som sker i samband med förlust av ledarhund kommer man upp till en så stor mängd livsförändringar så enligt skalor som mäter detta löper man stor risk att bli sjuk de närmsta åren. Om man dessutom slutar eller kraftigt minskar sin fysiska aktivitet som blir följderna av att mista sin ledarhund adderas de hälsorisker som stillasittandet i sig utgör. Om man dock försöker ta sig ut med hjälp av käppteknik är risken väldigt stor för överbelastning och fallskador. Dessa blir mycket svårrehabiliterade om det ens går förrän ny hund körts in. Om det då är lång väntetid på ny hund kan följderna bli mycket allvarliga för individen. Personen kommer med stor sannolikhet ha ett ökat hjälpbehov som måste ordnas av anhöriga om de finns eller av samhället. Skall anhöriga och vänner ställa upp belastas relationer mycket hårt med de negativa konsekvenser det i sig utgör.

Detta innebär i praktiken att om man onödigt förlänger väntetider på ny hund genom felaktiga prioriteringar och väntetider på obligatoriskt hembesök gör man sig skyldig till att medvetet försämra personers funktionsförmåga och bidra till ökade samhällskostnader för ökat hjälpbehov och i värsta fall vård och rehabilitering. En person med ledarhund som använder sin hund som det förflyttningshjälpmedel den är avsedd att vara har byggt upp kondition och balans, har uppnått en förmodligen bättre funktionsnivå än vad som personen skulle haft utan hund. När hunden förloras går även dessa funktioner förlorade väldigt snabbt. Att då ha sex månaders väntetid på ett obligatoriskt hembesök hos en förare som mist sin hund är rent oansvarigt. Kondition och balans kan ha gått förlorat så fel hund placeras ut. Detta i sin tur leder till enorma olägenheter som vi alla som har haft några hundar väl känner till.

En person som aldrig haft ledarhund och söker har dock ändå fått sitt liv att fungera. Förvisso kan ett likartat scenario som skissats ovan hända även dem men ur ett rehabiliteringsmedicinskt perspektiv är det i de flesta fall viktigare att prioritera tidigare ledarhundsförare då livssituationen anpassats till detta och inte helt lätt går att förändra.

Att få fler ledarhundsförare behövs och engagemang är också bra. Vi engagerar oss dock ständigt för tillgänglighet. Det är nog ingen som tvekar om att ledarhunden är ett fantastiskt hjälpmedel men problemet är att detta förflyttningshjälpmedel inte jämföras med andra hjälpmedel. Jag har under mina snart 30 år i vården aldrig varit med om att en rörelsehindrad person inte fått en rullstol eller permobil för att anslagen tagit slut. Däremot har jag erfarenhet av att nyare hjälpmedel under en försöksverksamhet anslagsfinansieras. Ledarhunden är verkligen inte ett "nytt" hjälpmedel. Det sköttes i statlig regi mellan 1960 talet och fram till 2006.

Ledarhunden måste "legaliseras som ett förflyttningshjälpmedel" så att medel finns till ny hund så fort denna fått en dispositionsrätt. Väntetider måste minimeras i alla steg. Vi ledarhundsförare måste kunna kräva att ett hembesök skall genomföras max en månad efter insänd ansökan.

Väntetiden för en ny hund måste maximeras till tre månader. Vi måste med stöd av lagen kunna kräva detta. Tillgången på hundar måste planeras förslagsvis med hjälp av regelbundna kontakter hos förare med äldre ledarhundar.

Om ledarhunden får status som ett hjälpmedel "vilket som helst" med sedvanlig förskrivningsrätt måste kontroller genomföras vilket alla skulle vinna på.

På detta sätt har man kontroll på att hundarna "används som avsett", att ekipaget fungerar samt att man kan förutsäga och planera för att en hund måste tas ur tjänst. Detta är i stort sett en beskrivning av hur det fungerade när hundskolan och SRF-konsulenterna skötte verksamheten. Det som behövs nu är inte en massa stressade och frustrerade ledarhundsförare utan sakkunniga personer som kan påverka politiker att få till stånd en fungerande ledarhundsförsörjning och verksamhet där budgeten styrs av behov och inte anslag.

Lämplig person måste ha som sitt uppdrag att inhämta nödig kunskap. T.ex. göra kostnadsanalyser, undersöka lagar och regler samt att med stöd av väl underbyggda fakta bedriva ett kvalificerat påverkansarbete. Detta kan omöjligt skötas av ideella krafter som dessutom stressas av orimliga förslag.

Om dessutom ledarhunden jämställs med andra förflyttningshjälpmedel borde det även påverka möjligheten att driva diskrimineringsfrågor.

Det är utifrån mitt perspektiv en diskriminering av gravt synskadade att vi skall vänta flera år på ett ovärderligt förflyttningshjälpmedel när inte andra handikappgrupper behöver göra detta. Skall SRF vara trovärdig som företrädare för gravt synskadade är detta en nödvändighet.

Jag vill till kongressen föreslå att SRF beslutar om

att ledningen för ledarhundsverksamheten och SRF snabbt och effektivt tar sig an denna fråga,

att effektivt påverkansarbete skall påbörjas omedelbart med syfte att ledarhunden jämställs med andra

förflyttningshjälpmedel. Vi skall kunna med lagens hjälp ställa krav på att vi har de förflyttningshjälpmedel (ledarhund) vi har behov av,

att samtliga medel som inkommer från ledarhunds-kalendern användes till detta och fortlöpande görs så till dess att ovanstående krav på korta väntetider, fungerande ledarhundsverksamhet är uppnått.

Ylva Hansson

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse att-sats 1 besvarad,

att avslå att-sats 2,

att avslå att-sats 3.

Motionen handlar till största delen om hur reglerna för väntelistan ska se ut. Detta är dock inte en fråga för kongressen att besluta om.

SRF har sedan länge arbetat mycket aktivt för att statsbidraget till ledarhundsverksamheten ska öka. I år träffade vi Socialutskottet i april och har även haft möte med ansvarig minister i maj.

Det finns en särskild lag (ledarhundslagen) som reglerar vem som kan tilldelas en ledarhund. Staten finansierar ledarhundarna till skillnad mot övriga hjälpmedel som finansieras av landstingen.

När det gäller finansiering av en verksamhet som är lagreglerad, menar förbundsstyrelsen att det är regering och riksdag som måste ta sitt ansvar att backa upp en bra lagstiftning med tillräckliga statsbidrag så att alla som behöver en ledarhund som förflyttningshjälpmedel ska få en.

Motion 67 Det behövs fler hundraser bland ledarhundarna

Under de senaste 10-15 åren har antalet raser bland ledarhundarna minskat och idag är nästan alla av rasen Labrador Retriever. Vi anser att det är mycket riskabelt och väldigt inkräktande på valfriheten att endast använda sig av en ras. Plötsligt kan en populär hundras drabbas av sjukdomar som gör att det blir svårt att hitta friska och lämpliga individer, vilket alltså gör det mycket sårbart att endast använda en ras.

I den senaste upphandlingen på 34 hundar är 30 Labradorer, två Schäfrar och två storpudlar. Det är alltså en mycket stor övervikt på labradorer. När ledarhundar började dresseras runt om i världen på 50-talet var alla Schäfrar. Så sent som på 80-talet var närmare 50 % av ledarhundarna i Sverige Schäfrar. Vi som har haft Schäfer som ledarhund vet också att de kan vara mycket bra och lämpliga ledarhundar. Alla raser har sina för- och nackdelar och de båda raserna Schäfer och Labrador har väldigt olika ursprung och egenskaper. Vi ledarhundsförare är också olika personligheter med olika önskemål och behov. En ledarhund är inte bara ett hjälpmedel utan en levande individ och det är väldigt viktigt att ledarhundsföraren trivs med sin hund för att det ska bli bra. Det är betydligt fler personer som gärna skulle vilja ha en Schäfer som ledarhund idag än som faktiskt får möjligheten. När det gäller Storpudeln har det visat sig väldigt svårt att hitta lämpliga individer men flera av de som har Storpudel är ändå mycket nöjda. Flera ledarhundsförare som har allergier själva eller i familjen, anser också att det fungerar betydligt bättre med pudel.

Vi föreslår att kongressen beslutar:

- att SRF:s förbundsstyrelse ger ledarhundssamheten i uppdrag att arbeta för att erbjuda fler hundraser än Labrador samt
- att minst 20 % av alla ledarhundar ska vara av annan ras än Labrador Retriever.

Elisabeth Ravstis, Ida Östlund, Ingela Ernst, Anna-Lena
Päkkilä

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla att-sats 1,

att avslå att-sats 2.

Det ramavtal som tecknats i samband med upphandling för perioden 2018-2021 finns inskrivet att en dialog kan föras efterhand mellan parterna om andra raser eller exempelvis Labradudel. Ramavtalet sätter inga gränser vad gäller detta, vilket är en förändring från tidigare.

En dialog kommer att upptas med de fyra leverantörer som vi ska arbeta med de kommande åren om vilka raser eller blandraser de har möjlighet att leverera och som överensstämmer med anlagsbeskrivningen för av SRF certifierad ledarhund. Eftersom anlagsbeskrivningen är ett absolut krav och tillgången på bra ledarhundsämnen kan variera över tid är det direkt olämpligt att fatta beslut om att minst 20 % av alla ledarhundar ska vara av annan ras än Labrador Retriever.

Motion 68 Ersättning för tillfällig vistelse på pensionat för ledarhunden på grund av ledarhundsförarens skada eller sjukdom

Om en ledarhundsförare på grund av skada eller sjukdom inte kan ta hand om sin ledarhund under en begränsad tid. I de fall det finns en nära anhörig som kan ta ansvar för ledarhunden används detta alternativ.

Om man uppfyller stiftelselagens kriterier kan man beviljas bidrag från vissa stiftelser.

Om de två ovan nämnda lösningarna inte är möjliga kan det bli mycket kostsamt för ledarhundsföraren.

Vi yrkar att kongressen uppmanar förbundsstyrelsen Att SRF står för kostnaden (då föraren inte uppfyller stiftelselagens kriterier) för att ha ledarhunden på pensionat på grund av ledarhundsförarens tillfälliga skada eller sjukdom.

Per Karlsson och Camilla Svensson

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motionen besvarad.

När en ledarhundsförare blir sjuk och inte kan ha hand om sin ledarhund under en tid kan bidrag sökas från SRF för extraordinära omkostnader. Förare som inte tjänar mer än 177 400 kr per år kan söka bidrag ur Buscks fond för ersättning till någon som kan ta hand om ledarhunden under en längre eller kortare tid. Inkomstgränsen i Buscks fond är lågt satt och därför kan en del förare komma i kläm. SRF har sedan 2015 reserverade medel som kan sökas av ledarhundsförare till kostnader för omhändertagande av ledarhunden under förarens sjukdom och rehabilitering.

Motion 69 Sluta misstro ledarhundsförare

Djurskyddslagen gäller lika för alla. Den pekar inte ut någon särskild grupp utan ställer samma krav oavsett om du är seende, synsvag eller blind. Två grundläggande paragrafer i lagen slår fast att djur ska behandlas väl, skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Och djuren ska ges möjlighet att bete sig naturligt.

När en ledarhundsförare tilldelas ledarhund får hen skriva på ett slags kontrakt med SRF Ledarhundsverksamhet. I den så kallade förbindelsen förbinder sig föraren bland annat till att följa djurskyddslagen. I och med det påminner alltså SRF om att djurskyddslagen finns och att även ledarhundsförare måste följa den. Man kan tycka att det borde räcka så.

Men i våras beslutade SRF:s Förbundsstyrelse att vissa platser är olämpliga. Besöker föraren en sådan plats med sin ledarhund kan det vara ett skäl för SRF att ta tillbaka hunden.

Som exempel på olämpliga platser har SRF Ledarhundsverksamhet angett rockkonsert och nyårsfirande med fyrverkerier.

SRF borde inte misstro oss förare. Om man inte tror att vi klarar av att ansvara för ett djur har något blivit fel på ett tidigare stadium. I så fall har SRF:s Ledarhundsverksamhet gjort en missbedömning och givit fel person dispositionsrätt till ledarhund. Här gäller det att SRF Ledarhundsverksamheten försäkrar sig om att ha rätt kompetens för att bedöma den saken. Det ska inte justeras i efterhand.

Ett bra sätt att få förare att förstå vad det innebär att använda ledarhund är att ge oss en ordentlig utbildning. Därför är det angeläget att SRF Ledarhundsverksamhet inte drar ner på antalet utbildningsdagar och inte gör innehållet i utbildningen urvattnat.

Observera att rockkonsert och nyår med fyrverkeri enbart är exempel på vad SRF anser som olämpliga platser. Fler platser kan alltså komma att läggas till listan.

Det här skapar osäkerhet och lämnar utrymme för godtycklig behandling. Förutom att det vittnar om en misstro gentemot oss förare ger det också uttryck för föreställningen att platser går att rangordna utifrån något så subjektivt som "olämplighet." Det riskerar att invagga både förare och SRF Ledarhundsverksamheten i falsk trygghet. Vore det inte bättre att på de obligatoriska utbildningarna lära oss att själva identifiera vad som är olämpligt eller ej för stunden och hunden? Sådant kan nämligen variera.

Avslutningsvis måste påpekas hur absurt och kränkande det är att peka ut ledarhundsförare som särskilt omdömeslösa och i behov av särlagstiftning. Skulle SRF på ett liknande sett kunna peka ut till exempel synskadade föräldrar? Hur vet vi att de tar väl hand om sina barn? Borde vi inte försäkra oss om det genom särskilda föreskrifter?

Jag vill att kongressen beslutar:

Att formuleringen om olämpliga platser stryks ur riktlinjerna för återtagande av ledarhund.

Finn Hellman, Göteborg

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Ledarhundarna ägs av Synskadades Riksförbund och av det skälet både kan och ska vi vidta olika åtgärder som säkerställer att våra ledarhundar inte far illa. I de kriterier för återtagande av ledarhund och/eller dispositionsrätt till ledarhund som antogs av förbundsstyrelsen i mars anges bland annat skäl som när hunden inte rastas, utfodras och behandlas enligt djurskyddslagen. Detta beskrivs med några exempel för att bli tydligare:

- Om hunden återkommande lämnas ensam mer än 6 timmar
- Att man medvetet brukat våld mot hunden
- Om föraren tar med hunden till uppenbart olämpliga miljöer såsom exempelvis rockkonserter eller nyårsfirande med raketer

I kriterierna anges också att om anmälningar inkommer om förarens hantering av hunden, gör SRF en utredning.

Om våra ledarhundar hanteras så att deras medicinska eller mentala status påverkas måste SRF som ägare också ha rätten att utifrån vår erfarenhet och kompetens ange vad vi anser som uppenbart olämpliga miljöer.

9 Kommunikation

Motionerna 70-72

Motion 70 Fortbilda SRF:s informationsavdelning

Under de två senaste decennierna har aktivister och forskare intresserat sig för mediebildens av funktionshinder. Man har analyserat, rubrik- och bildsättning och hur mediernas språkbruk beskriver personer med funktionsnedsättning. Det har visat sig att det inte är ovanligt att funktionshinder omtalas på ett sätt som förstärker fördomar och stereotypa bilder av oss. Public servicemedierna har tagit fram handböcker för att bli bättre på att ta upp frågor om funktionshinder. HSO Independent Living Institute och RSMH är exempel på sammanslutningar som också arbetat aktivt med att förändra mediebildens.

Vi vill att SRF också tar detta på allvar. I sitt informationsmaterial, i medlemstidningen Perspektiv och när man producerar filmer ska det vara självklart att avsändaren funderar på vilken bild av oss som förmedlas. Förminskas vi? Görs vi till hjälplösa offer, eller heroiska hjältar. Berättas utförligt om vår funktionsnedsättning fast det kanske inte alls är relevant i sammanhanget och så vidare. Det finns en mängd klichéer och fällor att falla i, och bara för att man jobbar med synskadepress är man inte automatiskt tränad i ett kritiskt förhållningssätt till hur det skrivs om funktionshinder.

Men vi vill att SRF ska föregå med gott exempel. Det ska märkas skillnad på det material som organisationen producerar och mainstream media. Vi ska producera material som motverkar fördomar, inte bekräftar dem. Vi ska producera ett material som är lätt att läsa inte bara för att det är synskadevänligt typsnitt och teckenstorlek. Det ska också vara rensat från kanslisvenska, långa krångliga meningar och ett ålderdomligt språk.

Vi vill att kongressen beslutar:

- att alla anställda som producerar någon form av utåtriktad information får gå en fortbildning i mediebilden av funktionshinder,
- att journalister och informatörer som anställs framöver får en ordentlig utbildning i mediebilden av funktionshinder,
- att alla anställda som arbetar med information och journalistik får minst en forskningsrapport eller handbok om mediebilden av funktionshinder på tillgängligt medium.

Anna Bergholtz, Emma Söderström, Eva Fridh och Finn Hellman

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motionen.

Det råder ingen tvekan om att de frågor som lyfts i motionen är angelägna för organisationen. Dock är de attsatser som läggs fram inte frågor för kongressen att fatta beslut om.

Motion 71 Lotteriförsäljning kan ske på många olika sätt

SRF har tydligen valt att tillsammans med hörselskadades riksförbund gå ut gemensamt via telefonförsäljning för att få ut månadsloten.

Min erfarenhet var vid ett tillfälle en trevlig men ganska påträngande telefonförsäljande kvinna, som också lyckades få mig att gå med på en prenumeration av månadsloten.

Bland vänner och bekanta, är åsikten att man undviker att svara i telefonen om man misstänker att det är en telefonförsäljare. Sättet att sälja något över telefonen är enligt min erfarenhet, något som retar människor och som sprider en negativ känsla för aktuellt företag.

I mars månad i år blev jag uppringd av en månadslott-säljare. Jag förklarade att jag inte ville köpa någon lott. Då hördes ett suckande och stönande från säljaren och sedan lade jag på luren.

Om SRF ska fortsätta med försäljning via telefonen när det gäller månadslott, så är det första kravet att säljarna har ett tydligt säljmanus då ingen människa som blir uppringd ska behöva koppla ihop suck och stön med SRF om man tackar nej till erbjudandet att köpa månadslott.

En annan etisk aspekt för telefonförsäljarna, är vilken ersättning de får för sitt arbete.

Vi yrkar på följande:

- att SRF tillsätter en utredning som genomlyser försäljningen av månadsloten ur ekonomisk och etisk/moralisk aspekt både avseende säljarens situation och den tilltänkta köparens,
- att SRF avslutar försäljningen av månadslott via telefonen och istället hittar andra sätt att sälja lotten via t.ex. idrottsföreningar

Monica Fredriksson
SRF Västmanlands årsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Etikgruppen tar fortlöpande upp frågor som kan innebära etiska dilemman och prövar dessa mot organisationens etiska program. Förbundsstyrelsen anser därför att det är etikgruppen som vid varje tillfälle ska göra en unik bedömning av den typ av frågor som motionären lyfter fram.

Motion 72 Automatisk överföring av medlemmar från US till SRF

1980 föreslog Mats Landfors (SRF Medelpad) att en automatisk övergång mellan US och SRF vore något att arbeta för. Då gick inte det förslaget igenom, men skam den som ger sig!

Vi hävdar att ett sätt att inte tappa bort de personer som en dag blivit för gamla för att vara medlemmar i US och som inte är medlemmar i SRF, vore att införa en automatisk övergång för samtliga US:are, från US till SRF, när deras respektive åldrar medger ett dylikt förfarande. Givetvis måste SRF och US vara överens om detta, men vi kan inte förstå varför någon av organisationerna skulle vara motståndare till förslaget?

Ett motargument skulle möjligen vara att den US:are som förs över till SRF inte aktivt valt att bli SRF-medlem och således blir påtvingad ett medlemskap som vederbörande kanske inte önskat sig. Vi menar att detta motargument inte håller; om en US:are förs över till SRF och sedan inte önskar kvarstå som SRF-medlem är det enkelt för vederbörande att låta bli att betala sin medlemsavgift, på så vis förfaller medlemskapet.

Vi yrkar att kongressen uppdrar till den kommande Förbundsstyrelsen

att diskutera frågan om att införa ett automatiskt överförande av US-medlemmar som fyllt 31 år till SRF samt,

att man, om US och SRF blir överens om att denna nya tingens ordning är något att satsa på, tillser att ändamålsenliga åtgärder skyndsamt iscensätts i akt och mening att uppfylla motionens förslag.

SRF Västernorrlands årsmöte

SRF Norrbottens styrelse

SRF Norrbottens representantskapsmöte

Förbundsstyrelsens yttrande

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att avslå motionen.

Varje person väljer själv var man vill vara medlem. En automatisk överflyttning mellan organisationer är därför inte tillåten. Förbundsstyrelsen konstaterar samtidigt att ett aktivt samarbete redan sker mellan SRF och US syftande till att så många synskadade som möjligt ska välja att vara medlem i båda organisationerna.